

Udenrigsministeriet

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg

Kopi: UPN

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Telefon +45 33 92 00 00
Telefax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
<http://www.um.dk>
Girokonto 3 00 18 06

Bilag

Sagsnummer
2021-17301

Kontor
EKN

4. november 2021

SKRIFTLIG FORELÆGGELSE

Rådsmøde (udenrigsanliggender - handel) den 11. november 2021

Dagsorden for rådsmøde (udenrigsanliggender-handel) den 11. november 2021 omfatter to diskussionspunkter: *WTO-ministerkonference og reformer* samt *EU's handelsrelationer til USA*. Punkterne forelægges hermed Folketingets Europaudvalg til orientering. Der henvises i øvrigt til sammenotatet for rådsmødet, som er oversendt til Folketingets Europaudvalg den 27. oktober 2021.

Dagsordenspunkt 1: WTO: Forberedelse af den 12. ministerkonference (MC12) og reformer

På rådsmødet ventes en drøftelse af den kommende WTO-ministerkonference (MC12), som afholdes fra den 30. november til den 3. december i Genève, og af den bredere reformdagsorden.

MC12 finder desværre sted på et bagtæppe af splittelse og stilstand. Mens forhandlingssituationen - mindre end fire uger før MC12 - fortsat er vanskelig, så er der også tegn, der giver grund til nogen forsigtig optimisme. For det første synes der at være et stærkt politisk engagement fra flere af de centrale aktører. WTO's nye generaldirektør Ngozi Okonjo-Iweala gør en stor indsats for at bane vejen for resultater, og WTO var højt på dagsorden på nylige handelsministermøder i G20 og G7. Samtidig er der dog fortsat usikkerhed om det amerikanske engagement i at sikre et succesfuldt MC12, og der afventes fortsat en mere konstruktiv tilgang fra bl.a. Indien. For det andet synes der at være en voksende konsensus om, at de primære resultater fra MC12 skal være et WTO-bidrag til en mere ligelig global adgang til COVID-19-vacciner og en aftale om miljøskadelige fiskerisubsidier.

Fsva. COVID-19 foreslog EU i juni en række tiltag med fokus på nedbringelse af eksportrestriktioner, forøgelse af produktion og smidigere brug af tvangslicenser. Indien og Sydafrikas forslag om en "TRIPS Wai-

ver” er også fortsat på bordet, og der gøres i disse uger en stor indsats for at finde kompromisser, som vil kunne række på tværs af de forskellige lejre. EU er fuldt engageret i disse diskussioner og er også ved at se på, hvordan egne forslag kan tilpasses mhp. at nå en løsning, herunder ved en yderligere forsimpning af procedurerne ifm. tvangslicenser, men uden at opgive selve patentrettighedsprincippet. Regeringen er fortsat ikke overbevist om, at immaterielle rettigheder er den primære udfordring, men vil aktivt støtte WTO-generaldirektørens bestræbelser for en retfærdig global adgang til COVID-19-vacciner og er villig til at overveje fleksibilitet for at opnå et kompromis, hvis det kan bane vejen for et samlet resultat.

Der er ligeledes vigtigt, at der på MC12 leveres en aftale om forbud mod visse miljøskadelige fiskerisubsidier. Forhandlingerne har pågået siden 2001, og alt imens er andelen af overfiskede bestande vokset. Mens der generelt er enighed om vigtigheden af en aftale, så udvises der p.t. ikke den nødvendige fleksibilitet i forhandlingerne. Et af de vanskeligste spørgsmål er, hvor balancen skal være mellem hhv. industrilandenenes og udviklingslandenes forpligtelser. Enkelte udviklingslande har også indikeret, at deres villighed til at indgå en aftale forudsætter indrømmelser på landbrug. USA har herudover fremsat forslag om, at aftalen skal adressere tvangsarbejde i fiskerierhvervet. EU støtter dette, men modstanden fra flere andre medlemmer er stor. Fra dansk side vil et centralt budskab på rådsmødet være, at EU skal blive ved med at presse på for, at MC12 leverer en aftale om fiskerisubsidier. Det er vigtigt, at aftalen især begrænser de mest miljøskadelige subsidier og hermed giver et meningsfuldt bidrag til FN Verdensmål 14 om bæredygtighed i havene. Også selvom dette kan betyde, at EU eventuelt kan blive presset lidt på egne subsidier.

På rådsmødet forventes der også en generel drøftelse af reformer i WTO. Reformen er en vigtig EU-prioritet for MC12, men det er ikke sandsynligt, at der på ministerkonferencen kan opnås enighed om konkrete reformer. Det skyldes bl.a., at USA fortsat mangler at specificere sine reformønsker, og herudover skal medlemmer som Kina og Indien også inddrages mere i processen. EU kom med et omfattende reformforslag i februar, og er hermed godt rustet til de videre drøftelser. Det er for regeringen især vigtigt, at tvistbilægningssystemet bliver funktionelt igen, og at emner som klima, miljø og arbejdstagerrettigheder kommer højere op på dagsordenen i WTO. Målsætningen for MC12 er igangsættelse af en proces for reformarbejdet, der peger fremad mod næste ministerkonference.

Det er i forhold til det grønne område positivt, at en gruppe af WTO-medlemmer på MC12 ventes at vedtage erklæringer, der kan lægge sporene til mere konkrete initiativer. Regeringen arbejder her særligt for igangsættelsen af nye forhandlinger om liberalisering af handel med

grønne varer og tjenesteydelser og tiltag relateret til reform af subsidier til fossile brændstoffer.

Udviklingen inden for andre plurilaterale forhandlingsspor – det vil sige forhandlinger mellem særligt interesserede WTO-medlemmer - har generelt også været ganske positiv siden seneste ministerkonference. På MC12 ventes det, at der vil blive indgået en mindre aftale om national regulering af tjenesteydelser. Aftalen skal sikre, at krav til faglige kvalifikationer, tekniske standarder mv. ikke hindrer handlen med tjenesteydelser unødigt, hvilket regeringen hilser velkommen. Herudover er det forhåbningen, at der kan sikres yderligere fremdrift i forhandlingerne om e-handel, som skal forbedre og udvide den globale elektroniske handel. Senest er der gjort fremdrift på emner som forbrugerbeskyttelse, åbne offentlige datakilder og e-signaturer. For EU er det en central reformprioritet, at plurilaterale aftaler gøres til en integreret del af WTO's regelsæt.

Afslutningsvis vil jeg gerne understrege vigtigheden af, at Danmark og EU forbliver en stålfast og proaktiv støtte af WTO og det multilaterale regelbaserede handelssystem. På trods af de systemiske udfordringer, så er det fortsat WTO-reglerne, der sætter rammerne og vilkårene for meget af den globale handel. Herudover kan WTO i højere grad bidrage til at adressere globale udfordringer. Jeg håber, at MC12 vil kunne vise dette med vigtige bidrag til kampen mod COVID-19 og håndteringen af centrale bæredygtighedsudfordringer.

Dagsordenspunkt 2: EU's handelsrelationer til USA

I drøftelsen af det handelspolitiske forhold mellem EU og USA forventer jeg et todelt fokus: Dels på konkrete samarbejdsmuligheder bl.a. i det nye transatlantiske handels- og teknologiråd (TTC); dels på status i de eksisterende bilaterale handelstvister, særligt den aftale, EU og USA indgik den 29. oktober i marginen af G20-topmødet om USA's straffold på europæisk stål og aluminium. De samme emner – samt de amerikanske forventninger til MC12 – ventes at gå igen i en uformel udveksling med den amerikanske handelsrepræsentant, USTR Katherine Tai i marginen af rådsmødet.

Efter Bidens tiltræden som præsident er mulighederne for at engagere USA i et strategisk og fremsynet partnerskab på det handelspolitiske område klart forbedret. På EU/USA-topmødet den 15. juni 2021 gav dette sig udslag i flere konkrete resultater. Væsentligst var beslutningen om at nedsætte et nyt handel- og teknologiråd ("Trade and Technology Council", TTC). TTC skal fremme styrket koordination og samarbejde mellem EU og USA om global handel, teknologi, digitalisering og standarder, baseret på fælles demokratiske værdier.

TTC mødtes første gang den 29.-30. september i Pittsburgh i USA og vedtog principper for samarbejde om eksportkontrol, investeringscree-

ning, kunstig intelligens, værdikæder for halvledere og globale handelspolitiske udfordringer. Det næste møde på politisk niveau planlægges afholdt i Europa i første halvår af 2022. I mellemtiden vil en række undergrupper arbejde videre med den tekniske substans.

Jeg har store forventninger til arbejdet i TTC, som vi fra dansk side vil følge tæt. USA er vores vigtigste allierede, og regeringen ser TTC som et positivt nyt skridt til at genskabe et tæt og ligeværdigt samarbejde. Vi vil fra dansk side støttet arbejdet i TTC som en vigtig ramme for tættere transatlantisk dialog og for opnåelse af konkrete resultater.

Samtidig skal vi være realistiske. Også under Biden ses undertiden tendens til, at USA er optaget af at fremme egne amerikanske interesser. Derfor støtter regeringen, at EU – parallelt med en aktiv og konstruktiv indsats for at styrke samarbejdet med USA hvor muligt – skal være rede til at håndhæve sine rettigheder og beskytte egne økonomiske interesser hvor påkrævet. Det flyder naturligt af det underliggende princip for EU's handelspolitik om åben strategisk autonomi, som Kommissionen introducerede tidligere i år, og som Danmark støtter.

En af de konkrete udfordringer har været USA's straftold på europæisk stål og aluminium (den såkaldte "232-told"). Tolden blev indført af Trump-administrationen i 2018 med den begrundelse, at importen fra EU udgjorde en national sikkerhedsrisiko for USA. Kommissionens vurdering var – og er – at der var tale om et WTO-stridigt skridt. Derfor valgte EU i 2018 at indføre WTO-medholdelige genbalancerende modforanstaltninger i form af ekstratold på en række amerikanske varer og anlægge en WTO-tvistbilæggesag mod USA.

Den øgede told har belastet den transatlantiske samhandel til skade for virksomheder og forbrugere på begge sider. På den baggrund er det positivt, at EU og USA den 29. oktober d.å. har indgået en aftale om en kvotebaseret model, som sikrer toldfrihed i USA for europæisk stål- og aluminium inden for en kvantitativ mængde svarende til importens størrelse før 2018. Til gengæld suspenderer EU sine modbalancerende foranstaltninger og WTO-tvistbilæggesagen.

Europæisk import til USA ud over de aftalte mængder vil stadig blive pålagt straftold, og USA har dermed ikke opgivet den grundlæggende tese om, at den europæiske import er en national sikkerhedsrisiko. Derfor er løsningen ikke optimal, men den fjerner en vigtig "irritant" i samhandlen og betyder, at EU og USA kan fokusere på i fælleskab at løse det grundlæggende problem – global overkapacitet på stålområdet – frem for at bekrige hinanden. Parterne har således aftalt, at man vil tage skridt til at forhandle en global aftale om bæredygtig stål og aluminium, som også skal bidrage til mere klimavenlig produktion af de to metaller.

På rådsmødet ventes Kommissionen at redegøre nærmere for det aftalte, herunder forventningerne til det videre samarbejde med USA og andre ligesindede lande. Der ventes bred opbakning fra medlemsstaterne til den indgåede aftale.

Regeringen har løbende støttet Kommissionens bestræbelser på at forhandle en mindelig løsning med USA. Det vil være et centralt dansk budskab på rådsmødet, at EU generelt skal søge samarbejder, være fleksibel og undgå eskalering i de handelspolitiske relationer til USA, men samtidig håndhæve sine rettigheder. Det gælder også ift. den langstrakte transatlantiske handelstvist om statsstøtte til kommerciel flyproduktion (Airbus/Boeing-sagerne), som dog ikke ventes drøftet indgående på rådsmødet. På EU/USA-topmødet var der enighed om en femårig ”våbenhvile” i denne sag, og der arbejdes på at finde en permanent løsning.

Øvrige dagsordenspunkter

Under dagsordenspunktet om *eventuelt* ventes Kommissionen kort at præsentere sin årlige rapport om gennemførelse af EU’s handelsaftaler. Rapporten udkom den 27. oktober og udgør et element i EU’s styrkede fokus på implementering og håndhævelse af forpligtelser på det handelspolitiske område, inkl. eliminering af handelsbarrierer og sikring af mere lige globale konkurrencevilkår for europæiske virksomheder.

Ligeledes under *eventuelt* ventes Kommissionen kort at redegøre for status i arbejdet med handel og bæredygtighed, herunder den igangværende gennemgang af EU’s tilgang til handel og bæredygtig udvikling i EU’s handelsaftaler (den såkaldte 15-punktsplan). Den offentlige høring om gennemgangen udløb den 31. oktober 2021, og det er ikke forventningen, at Kommissionen så kort tid efter vil fremlægge en substantiel vurdering af de modtagne indlæg. En sådan ventes først i foråret 2022. Regeringen ønsker et stærkt bæredygtighedselement i EU’s handelspolitik, og jeg ser frem til Kommissionens anbefalinger til, hvordan indsatsen kan styrkes.

I forbindelse med rådsmødet forventes endvidere en uformel frokostdrøftelse om igangværende bilaterale frihandelsforhandlinger. Det er forventningen, at Kommissionen vil give en orientering med fokus på hhv. Chile og New Zealand, idet der i begge forhandlingsspor er gjort betydelige fremskridt. Om der er udsigt til forhandlingsafslutning i 2021, er det for tidligt at sige. Skulle der blive indgået en principaftale om en handelsaftale med et eller begge af de to lande, vil teksten skulle gennemgå sproglig-juridisk gennemgang og oversættes til EU’s officielle sprog, inden den formelt forelægges for Rådet og Europa-Parlamentet.

Jeppe Kofod